

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

«__» травня 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за освітньою програмою «Економіка та планування бізнесу»

на тему: **«ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ СТВОРЕННЯ
АГРОПІДПРИЄМСТВА З ПЕРЕРОБКИ МОЛОКА»**

Виконавець:

студент ФЕУП
Догадаєв Сергій Вікторович

Науковий керівник:

ст. викладач
Каражия Едуард Андрійович

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА КОНЦЕПЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЛАСНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ У СФЕРІ ПЕРЕРОБКИ МОЛОКА	5
1.1. Характеристика бізнес-ідеї започаткування власної справи на ринку молочної продукції.....	5
1.2. Умови організації та здійснення підприємницької діяльності в Україні у сфері виробництва та переробки молока	12
1.3 Обґрунтування вибору організаційно-правової форми підприємницької діяльності та системи оподаткування	17
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СТВОРЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА З ПЕРЕРОБКИ МОЛОКА	22
2.1. Аналіз конкурентного середовища на ринку молочної продукції Одеської області.....	22
2.2 Оцінка внутрішніх конкурентних переваг підприємства	34
2.3. Формування стартових та поточних витрат підприємства	37
РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ВІДКРИТТЯ ПІДПРИЄМСТВА З ПЕРЕРОБКИ МОЛОКА	59
3.1. Прогнозування прибутку від реалізації проєкту	59
3.2. Розрахунок показників економічної ефективності проєкту.....	64
3.3. Аналіз можливих ризиків та заходи щодо їх мінімізації	68
ВИСНОВКИ.....	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	75
ДОДАТКИ	81

ВСТУП

Актуальність теми кваліфікаційної роботи. В останні роки споживачі все більше схильються до здорового харчування та якісних продуктів, включаючи молочні продукти. Статистика свідчить, що попит на молочні продукти зростає у всьому світі, що створює сприятливі умови для відкриття молокопереробних підприємств. Компанії з власними молочними фермами можуть контролювати розведення, годівлю та догляд за коровами, що має позитивний вплив на якість молока. Особливістю використання власної молочної ферми є зменшення витрат на транспортування молока. Це може позитивно вплинути на прибутковість компанії та забезпечити економічно-ефективний спосіб виробництва молочних продуктів.

За наявності та доцільного обґрунтування бізнес-плану, шанси на розробку прибуткового проєкту є високими. Успішний бізнес вимагає чіткого плану діяльності, постійного вивчення ринку, конкурентів і законодавчої бази, гнучкості та розуміння потреби в матеріальних, фізичних і трудових ресурсах.

Проведено багато досліджень з питань організації та функціонування власного бізнесу з метою мінімізації витрат та ризиків. До числа провідних українських дослідників, які обґрунтовують теоретичні аспекти започаткування та ведення бізнесу в науково-методичних дослідженнях з питань вибору організаційно-правової форми, оподаткування суб'єктів господарювання та оцінки проєктів можна виділити наступних: Карпов В. А., Фіалковська А. А., Доброва Н. В., Сментина Н. В., Пелехатий М. Н., Піддубна Л. О., Кучер Д. В. та інші.

Мета кваліфікаційної роботи – теоретичні, методичні та прикладні аспекти започаткування підприємства з переробки молока.

Для досягнення мети було поставлено наступні завдання:

- 1) надати характеристику бізнес-ідеї започаткування власної справи на ринку молочної продукції;
- 2) визначити умови організації та здійснення підприємницької діяльності в Україні у сфері молока;
- 3) обґрунтувати вибір організаційно-правової форми підприємницької діяльності та системи оподаткування;

4) проаналізувати конкурентне середовище на ринку молока Одеської області та України;

5) оцінити внутрішні конкурентні переваги підприємства з переробки молока;

6) сформулювати стартові витрати на створення підприємства з переробки молока;

7) спрогнозувати прибуток від реалізації проєкту;

8) розрахувати показники економічної ефективності проєкту;

9) проаналізувати можливі ризики та заходи щодо їх мінімізації.

Об'єкт дослідження – процес обґрунтування доцільності створення підприємства з переробки молока на території Одеської області.

Предмет дослідження – бізнес-проєктування започаткування власної справи у сфері виробництва та переробки молочної продукції.

Методи дослідження. Під час написання кваліфікаційної роботи використовувались такі методи:

1) загальнонаукові: аналогія, системний аналіз, формалізація;

2) економіко-математичні: факторний, системно-структурного аналізу;

3) логічної абстракції: аналіз і синтез, індукція та дедукція;

4) маркетингові: SWOT-аналіз, матричний, спостереження, опитування;

5) економіко-статистичного аналізу: складання таблиць та графіків, групування, класифікації;

6) експертної діагностики: ранжирування, порівняння, оцінювання;

7) розрахунки показників ефективності проєкту відкриття підприємства з переробки молока проводились з використанням програмного продукту «Excel».

Інформаційна база дослідження. Законодавчі та нормативно-правові акти України; наукові публікації та монографії українських і зарубіжних вчених; матеріали наукових конференцій та праць; статистичні дані Державної служби статистики України; матеріали, наукові статті та монографії Інституту проблем ринку, Одеської обласної державної адміністрації та економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України.

в розмірі 1328,4 тис грн за рік від реалізації послуг. Можна зробити висновок, що підприємство планує усього отримувати 41 055,4 тис. грн в рік.

8. Грошовий потік складатиме 11736 тис грн за перший рік функціонування підприємства, а за другий рік – 19114 тис грн.

Показники ефективності проекту знаходяться в межах норми, що дає змогу рекомендувати проект створення підприємства з переробки молока до реалізації. Період окупності проекту складає 16 місяців.

Внутрішня норма прибутковості дорівнює 34,4%, що свідчить про те, що проект є вигідним та стійким.

Індекс прибутковості дорівнює 1,54, отже, на кожну одиницю вкладених коштів, підприємство отримує 1,54 грн дисконтованих надходжень.

9. На основі матриці ризиків було виявлено основні ризики при відкритті підприємства з переробки молока, а саме: ринковий ризик, високі витрати на виробництво, відсутність кваліфікованого персоналу та технічні проблеми. Вони мають найбільший вплив на бізнес та найбільшу серйозність наслідків. Інші фактори ризику, такі як зміни в попиті та законодавчі обмеження менш критичні, але також можуть призвести до серйозних наслідків для бізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про затвердження Вимог до безпечності та якості молока і молочних продуктів: Наказ М-ва аграр. політики та продовольства України від 12.03.2019 р. № 118: станом на 20 груд. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0593-19#Text> (дата звернення: 03.05.2023).
2. Інструкція щодо організації виробничого мікробіологічного контролю на підприємствах молочної промисловості. Київ: Ін-т продовол. ресурсів, 2014. 372 с.
3. Пелехатий М., Піддубна Л., Кучер Д. Порівняльна характеристика продуктивності корів-первісток сучасних молочних порід в умовах одного господарства. *Біологія тварин*. 2017. Т. 19, № 3. С. 69–76.
4. Google тренди. *Google Тренди*. URL: <https://trends.google.com.ua/home> (дата звернення: 03.05.2023).
5. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV: станом на 1 квіт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text> (дата звернення: 03.05.2023).
6. Податковий кодекс України: Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI: станом на 3 трав. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 03.05.2023).
7. Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД-2010). URL: http://kved.ukrstat.gov.ua/KVED2010/kv10_i.html (дата звернення: 03.05.2023).
8. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 р. № 222-VIII: станом на 31 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text> (дата звернення: 03.05.2023).
9. Про затвердження державних санітарних правил і норм. Державні санітарні правила для молокопереробних підприємств. ДСП 4.4.4-011-98. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va011488-98#Text> (дата звернення: 03.05.2023).
10. Про затвердження Правил пожежної безпеки в агропромисловому

комплексі України: Наказ М-ва аграр. політики України від 04.12.2006 р. № 730/770. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0313-07#Text> (дата звернення: 03.05.2023).

11. Про затвердження Правил охорони праці у сільськогосподарському виробництві: Наказ М-ва соц. політики України від 29.08.2018 р. № 1240. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1090-18#Text> (дата звернення: 03.05.2023).

12. Про захист тварин від жорстокого поводження: Закон України від 21.02.2006 р. № 3447-IV: станом на 8 серп. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3447-15#Text> (дата звернення: 03.05.2023).

13. Каталог НД України. *Стандартизація, метрологія, сертифікація. УКРСЕПРО*. URL: <http://csm.kiev.ua/nd/nd.php?b=1> (дата звернення: 03.05.2023).

14. Розділ 4. Установчі документи підприємства - бібліотека buklib.net. *Головна - Бібліотека VukLib.net*. URL: <https://buklib.net/books/26830/> (дата звернення: 03.05.2023).

15. Оренда земельної ділянки комунальної власності – WikiLegalAid. *Платформа правових консультацій - WikiLegalAid*. URL: https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/Оренда_земельної_ділянки_комунальної_власності (дата звернення: 03.05.2023).

16. Отримання дозвільних документів на будівництво – WikiLegalAid. *Платформа правових консультацій - WikiLegalAid*. URL: https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/Отримання_дозвільних_документів_на_будівництво (дата звернення: 03.05.2023).

17. Надання відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців. *Міністерство юстиції України*. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_14933 (дата звернення: 03.05.2023).

18. Про затвердження Вимог до безпечності та якості молока і молочних продуктів: Наказ М-ва аграр. політики та продовольства України від 12.03.2019 р. № 118: станом на 20 груд. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0593-19#Text> (дата звернення: 03.05.2023).

19. Документи для прийняття на роботу. *Кадровик 01*. URL: <https://prokadry.com.ua/article/3961-yak-dokumenty-dlya-priynyattya-na-robotu-ma>

podati-pretendent-na-posadu (дата звернення: 03.05.2023).

20. Про затвердження Правил пожежної безпеки в компаніях, на підприємствах та в організаціях енергетичної галузі України: Наказ М-ва енергетики та вугіл. пром-сті України від 26.09.2018 р. № 491: станом на 20 січ. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0328-19#Text> (дата звернення: 03.05.2023).

21. Отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин: допомога в отриманні дозволу на викиди в Україні. ТОВ «Автоекосприлад». URL: <http://eco.aep.kiev.ua/ekologichni-poslugi/dozvil-na-vikidi/> (дата звернення: 03.05.2023).

22. Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів - Сертифікати на експорт з України. Головна. ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБА. URL: <https://dpss.gov.ua/mizhnarodne-spivrobitnictv/veterinariya-ta-bezpechnist/sertifikati-na-eksport-z-ukrayini> (дата звернення: 03.05.2023).

23. Організаційно-правові форми підприємництва - Бібліотека BukLib.net. Головна - Бібліотека BukLib.net. URL: <https://buklib.net/books/35078/> (дата звернення: 03.05.2023).

24. Господарський кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV: станом на 31 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 03.05.2023).

25. Реєструємо бізнес: ФОП або ТОВ. *Останні новини бізнесу України*. URL: https://biz.ligazakon.net/aktualno/7733_restrumo-bznes-fop-abo-tov#:~:text=ФОП%20-%20це%20фізична%20особа,%20людина,частки,%20розмір%20яких%20встановлюєть%20статутом. (дата звернення: 03.05.2023).

26. Що обрати: ФОП чи ТОВ. Програма підтримки підприємництва "Будуй своє". URL: <https://buduysvoe.com/publications/shcho-obraty-fop-chy-tov> (дата звернення: 03.05.2023).

27. ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ТОВ. URL: <https://prihodko.com.ua/my-i-zmi/my-i-zmi/stattya/perevagi-ta-nedoliki-tov/> (дата звернення: 03.05.2023).

28. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України

від 16.07.1999 р. № 996-XIV: станом на 10 серп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 03.05.2023).

29. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 03.05.2023).

30. Міністерство аграрної політики та продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua/> (дата звернення: 03.05.2023).

31. Аналіз ринку сиру в Україні. 2022 рік. *Аналіз ринка*. URL: <https://proconsulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-syra-v-ukraine-2022-god> (дата звернення: 03.05.2023).

32. Рахман М. Аналіз ринку молока та молочної продукції України. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. 2021. № 101. С. 59–67.

33. Офіційний сайт компанії SHABO в Україні. *SHABO*. URL: <https://shabo.ua/> (дата звернення: 03.05.2023).

34. ТОВ "БОЛГРАДСЬКИЙ СИРОРОБНИЙ ЗАВОД" Код ЄДРПОУ 20925310 – Опендатабот. *Опендатабот*. URL: <https://opendatabot.ua/c/20925310> (дата звернення: 03.05.2023).

35. Закрите АТ " ТАРУТИНСЬКИЙ СИРЗАВОД " Код ЄДРПОУ 00446718 – Опендатабот. *Опендатабот*. URL: <https://opendatabot.ua/c/00446718> (дата звернення: 03.05.2023).

36. Магазин натуральних продуктів Frumushika market. *Зелений туризм в Україні, сільський туризм, екотуризм, етнографічний туризм, сімейні канікули в Одесі. Центр етнографічного, зеленого, сільського туризму та сімейного відпочинку – Фрумушика-Нова, Бессарабське село*. URL: <https://frumushika.com/frumushika-market.html> (дата звернення: 03.05.2023).

37. ДЕКОДЕР ГРУПП Одеса – ЄГРПОУ 38847998. *Підприємства України. Реєстр компаній і організацій*. URL: <https://www.ua-region.com.ua/ru/38847998> (дата звернення: 03.05.2023).

38. Башня рожновского в Одесской области – Сравнить цены и купить на Flagma.ua. URL: [Flagma.ua](https://www.flagma.ua/).

<https://flagma.ua/products/odesskayaoblast/q=башня+рожновского/> (дата звернення: 03.05.2023).

39. ДТЕК Одеські електромережі. *ДТЕК Одеські електромережі*. URL: <https://www.dtek-oem.com.ua/ua> (дата звернення: 03.05.2023).

40. Пелетний пальник ОХІ. *Німецькі твердопаливні котли Kraft в Україні*. URL: <https://zavod-kraft.com/pelletnaya-gorelka-oxi> (дата звернення: 04.05.2023).

41. Виробнича Компанія "LNK-leader" - виробник розбірних столярних та металевих конструкцій. URL: <https://lnk-leader.com/ua/> (дата звернення: 03.05.2023).

42. Agro-Ukraine. URL: <https://agro-ukraine.com/ru/trade/m-252117/krs-iz-evropy-optom/> (дата звернення: 03.05.2023).

43. "ТОВ "ВП Діліс" - контакти, товари, послуги, ціни. URL: <https://dilis.ua/> (дата звернення: 04.05.2023).

44. Обладнання для переробки молока. URL: <https://milkfresh.com.ua/> (дата звернення: 04.05.2023).

45. Westelecom. URL: <https://westelecom.ua> (дата звернення 03.05.2023)

46. Програмний РРО для вашого бізнесу – «Вчасно.Каса». *Програмний РРО для вашого бізнесу – «Вчасно.Каса»*. URL: <https://kasa.vchasno.com.ua/> (дата звернення: 04.05.2023).

47. "Prod-A-Mix" - контакти, товари, послуги, ціни. *"Prod-A-Mix" - контакти, товари, послуги, ціни*. URL: <https://prodamix.com.ua/> (дата звернення: 04.05.2023).

48. Проектний аналіз: навч. посібник / Карпов В.А., Н.Й. Басюркіна, С.А. Горбаченко, Р.І. Шевченко-Перепьолкіна. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2019. 324 с.

49. Півторак М. В., Музиченко О. М. Методи прогнозування чистого прибутку підприємства. *Економіка та держава*. 2021. С. 124-129. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/1_2021/21.pdf (дата звернення 02.05.2023)

50. Zakharchenko N., Horbachenko S., Hrinchenko R., Topalova I., Fialkovska A. Formation principles of the organizational and economic management mechanism of the regional enterprise's creative potential. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2021. No 4 (39), P. 405–414.

51. Стратегічне планування місцевого розвитку: навч. посіб. / Сментина Н. В., Фіалковська А. А. К.: ФОП Гуляєва В.М., 2019. 244 с.

52. Доброва Н. В., Сментина Н.В. Інструменти активізації підприємницького середовища на мезорівні. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»: 2019. № 12(40). С. 35-41. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/7841/1/7.pdf> (дата звернення 08.05.2023)

ДОДАТКИ

Стандарти для підприємства з переробки молока

Вид	Стандарт	Назва стандарту
Вимоги до умов утримання та годівлі рогатої худоби молочних порід, а також методи їх визначення та маркування	ДСТУ 7687:2015	Рогата худоба. Правила утримання та годівлі"
	ДСТУ 7688:2015	Рогата худоба. Вимоги до умов утримання та укладання договорів на забій
	ДСТУ 7689:2015	Рогата худоба. Вимоги до умов перевезення
	ДСТУ 7690:2015	Рогата худоба. Вимоги до розмірів та обладнання приміщень для утримання
	ДСТУ 7700:2015	Рогата худоба. Метод визначення маси тварин
	ДСТУ 7701:2015	Рогата худоба. Метод визначення живої маси тварин
	ДСТУ 7702:2015	Рогата худоба. Метод визначення масової частки жиру в молоці
Ветеринарні стандарти для вирощування рогатої худоби молочних порід	ДСТУ 3864-99	Ветеринарні вимоги до розведення та утримання худоби
	ДСТУ ISO 9001:2015	Системи управління якістю. Вимоги
	ДСТУ ISO 22000:2018	Системи управління безпекою харчових продуктів. Вимоги для будь-якого організаційного ланцюжка, що займається харчовими продуктами
	ДСТУ ISO 14001:2015	Системи екологічного управління. Вимоги зі встановлення та застосування
Вимоги до роздрібної торгівлі органічними добривами та навозом	ДСТУ 4985:2008	Навози та ґрунтові покриття. Визначення масової частки сухої речовини та вологи

Продовження Додатку А

Вимоги до переробки, зберігання, транспортування молочної продукції	ДСТУ 4417:2005	Молоко та молочні продукти. Методи визначення масової частки жиру та/або масової частки білка
	ДСТУ 4462:2005	Сири тверді та півтверді. Загальні технічні умови
	ДСТУ 4463:2005	Сири м'які та півтверді. Загальні технічні умови
	ДСТУ 4464:2005	Сири розсипчасті та натерті. Загальні технічні умови
	ДСТУ 4497:2005	Молоко та молочні продукти. Вимоги до маркування
	ДСТУ 4543:2015	Сири тверді та півтверді. Метод визначення кислотність"
	ДСТУ 4544:2015	Сири тверді та півтверді. Метод визначення масової частки жиру та вологи
	ДСТУ 4559:2015	Сири тверді та півтверді. Метод визначення масової частки солі

Джерело: складено автором за даними [13]

Розрахунок амортизаційних витрат

№	Найменування устаткування	Кількість, шт	Вартість одиниці, тис грн	Термін служби, рік	За місяць, тис грн	За рік, тис грн
1	Рогата худоба	50	131,04	5	109,2	1310,4
2	Вантажівка Renault Mascot	2	386	5	12,9	154,4
3	Електрогенератор	1	1025	10	8,5	102,5
4	Трактор-самоскид	1	440	5	7,3	88,0
5	Холодильна камера	3	114,15	5	5,7	68,5
6	Система автоматичного дозування кормів	2	201,85	6	5,6	67,3
7	Цистерна	3	102,45	5	5,1	61,5
8	Заквасочний бак	2	130,68	5	4,4	52,3
9	Кормоздавальна машина	6	40,15	6	3,3	40,2
10	Чан для пастеризації молока	2	85,2	5	2,8	34,1
11	Емульгатор	2	89	6	2,5	29,7
12	Швидкозмінний фронтальний навантажувач	1	145	6	2,0	24,2
13	Котел для молока	3	40	5	2,0	24,0
14	Сито	2	79	7	1,9	22,6
15	Ноутбук Acer Aspire Vero	3	22,5	3	1,9	22,5
16	Проточний водонагрівач	10	10,8	5	1,8	21,6

Продовження Додатку Б

17	Система очистки води	1	124,13	7	1,5	17,7
18	Виробничий стіл	7	10	5	1,2	14,0
19	Мікроскоп	3	23	5	1,2	13,8
20	Прес для сиру	4	20,7	6	1,2	13,8
21	Молоткова млинка	3	32,1	7	1,1	13,8
22	Мийна станція	1	80,2	6	1,1	13,4
23	Ваги	2	26,9	5	0,9	10,8
24	Аналізатор молока	2	39	8	0,8	9,8
25	Електронна система управління	1	65,7	7	0,8	9,4
26	Лабораторний комп'ютер	1	60	7	0,7	8,6
27	Теплообмінни к	2	22,6	7	0,5	6,5
28	Кип'ятильник	3	9,6	5	0,5	5,8
29	Диван	1	9,5	9	0,1	1,1
30	Усього	-	-	-	188,5	2261,7

Джерело: розраховано автором